

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ

បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា

ការគ្រប់គ្រង និងការពារជម្ងឺឈ្លីកាស

រៀបចំដោយ នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម

សហការជាមួយ នាយកដ្ឋានជំងឺតកម្ម និងបសុព្យាបាល

ឧបត្ថម្ភដោយ គំរោងការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម កម្ពុជា-អូស្ត្រាលី

រៀបរៀងដោយ: បណ្ឌិតរង សន សាន
ប្រធានមជ្ឈមណ្ឌលជាតិស្រាវជ្រាវផ្នែកជំងឺឈាម និងបសុព្យាបាល
នាយកដ្ឋានជំងឺឈាម និងបសុព្យាបាល
ទូរស័ព្ទ: ០១២ ៩៣៩៦២៩
អ៊ីម៉ែល: sorn.san@online.com.kh

កាលបរិច្ឆេទ: ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៦

© រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាង: គ្រប់បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា (បអប) ទាំងអស់រួមទាំងឯកសារនេះជាកម្មសិទ្ធិរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ហើយសំរេចផ្តល់អោយនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មធ្វើជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ។ រាល់សំណើសុំផលិតបន្ថែម ត្រូវសុំការអនុញ្ញាតសិទ្ធិជាមុន ពីនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ។

បុព្វកថា

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ ក្រោមកិច្ចសហការគាំទ្រពីទីភ្នាក់ងារអូស្ត្រាលីសម្រាប់ ការអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (AusAID) តាមរយៈគម្រោងការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម កម្ពុជា-អូស្ត្រាលី ជំហានទី២ (២០០១- ២០០៦) ដែលមានគោលដៅពង្រឹងស្ថាប័ន និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនៅកម្ពុជា បានខិតខំយ៉ាងពេញទំហឹង ដើម្បីធ្វើការពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ការរៀបចំកសាងផែនការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មស្របតាម គោលនយោបាយវិបជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈការវិភាគប្រព័ន្ធ ក្សេត្រ-បរិស្ថាន ថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់ និងបានចងក្រងជាបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះឡើង ។

បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ បានចងក្រងដោយអ្នកជំនាញឯកទេស (Subject Matter Specialist) នឹងត្រូវបានឆ្លងការពិនិត្យពិគ្រោះយោបល់ និងឯកភាពយល់ព្រមពីគណៈកម្មការបច្ចេកទេសដែលមាន សមាសភាពមកពីនាយកដ្ឋានជំនាញនានា នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធ ផ្សេងៗ ទៀត ។ ឯកសារដ៏មានសារៈសំខាន់នេះ គឺជាឯកសារគោលដែលពិពណ៌នាអំពី ព័ត៌មានបច្ចេកទេស វិធីសាស្ត្រ នីតិវិធី និងផែនការថវិកាចំណាយសម្រាប់ជួយដល់មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក និងភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិនៅ មូលដ្ឋាននានាយក ទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល និងផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសថ្មីៗ ក្នុងបំណងផ្ទេរចំណេះ ដឹង ព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្មតាមគ្រប់រូបភាពឱ្យបានជ្រួតជ្រាបដល់ប្រជាកសិករ និង ផលិតករដែលរស់ នៅក្នុងតំបន់មានសក្តានុពលភាពស្របតាមលក្ខខណ្ឌភូមិសាស្ត្រ សេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងតម្រូវការចាំបាច់ជាក់លាក់ នៅមូលដ្ឋាន ។

ដូច្នេះបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ មានសារៈប្រយោជន៍ជារួមសម្រាប់មន្ត្រីកសិកម្មខេត្ត-ក្រុង យក ទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាចំពោះមុខ ដែលប្រជាកសិករយើងកំពុងប្រឈមមុខនៅក្នុងការធ្វើ ផលិតកម្មកសិកម្ម ពិពិធកម្មកសិកម្ម ដើម្បីធានាសន្តិសុខស្បៀង និងបង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ ជាពិសេស រួមចំណែកកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។

ក្រសួងកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទគាំទ្រនូវឯកសារបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះដែលជា ឯកសារគោលសម្រាប់មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក ខេត្ត-ក្រុង អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិនានានៅមូលដ្ឋាន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ យកទៅអនុវត្តក្នុងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាដល់ប្រជាកសិករនៅជនបទឱ្យទូលំទូលាយ និង ទទួលបានផ្លែផ្កាល្អប្រសើរប្រកបដោយក្តីសង្ឃឹម ។

រដ្ឋមន្ត្រី

សេចក្តីផ្តើម

ពាក្យពេញនៃ **បអប** គឺ (បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា) ។ បអប ពន្យល់ពីរបៀបអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា ដើម្បីជួយដោះស្រាយបញ្ហាផ្នែកកសិកម្មរបស់កសិករ ។ បអប ផ្តល់នូវព័ត៌មានបទដ្ឋាន និងសំភារៈសម្រាប់ ឱ្យមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយធ្វើបច្ចេកវិទ្យានេះទៅកសិករ ។ គោលគំនិតនៃបអប គឺដើម្បីផ្សព្វផ្សាយដល់ឃុំ ស្រុក និង ខេត្តនៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ បអប ត្រូវបានគេសរសេរសម្រាប់អោយមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងផ្នែកផ្សេងៗទៀតដែលបំរើការនៅក្នុងវិស័យអភិវឌ្ឍន៍ កសិកម្មនៅតាមមូលដ្ឋាន ប្រើប្រាស់ ។ បអប មានលក្ខណៈដូចខាងក្រោមនេះ ៖

- អាចបត់បែនបាន-បអប អាចយកទៅអនុវត្តបាននៅគ្រប់ទីកន្លែងក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- សាមញ្ញ-បអប អាចប្រើប្រាស់បានដោយគ្រប់ផ្នែកដែលបំរើការនៅតាមមូលដ្ឋាន
- ងាយយល់-ងាយស្រួលក្នុងការផ្តល់នូវព័ត៌មានសំខាន់ៗ

បអបត្រូវបានកំណត់អាទិភាពដោយផ្អែកទៅតាមបញ្ហាផ្នែកកសិកម្មសំខាន់ៗរបស់កសិករតាមរយៈ ប្រភពជាច្រើនដូចជា ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងព័ត៌មានរបស់នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម (FSMIS) ដែលផ្តល់នូវ ព័ត៌មានសំខាន់ៗរបស់កសិករ ។ បញ្ហាផ្នែកកសិកម្មរបស់កសិករ ត្រូវបានគេវិភាគតាមរយៈការវិភាគ ប្រព័ន្ធក្សេត្រ-បរិស្ថានផ្ទះឃុំ (AEA) នៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ បអប មាននៅតាមស្ថាប័ននានា ដូចខាងក្រោម៖

• វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវជាតិ	• កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយ
• ក្រុមកសិករ	• ម្ចាស់ជំនួយ
• អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល	• ផ្នែកឯកជន
• ទីភ្នាក់ងារស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ	

បអប ត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ ។ បអប ត្រូវបានសរសេរដោយអ្នកឯកទេសដែលមានបទពិសោធន៍នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ ដូច្នេះ បអប ផ្តល់នូវបទពិសោធន៍ល្អៗសម្រាប់អនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា។ បអប ត្រូវបានឆ្លងកាត់ការត្រួតពិនិត្យរបស់ ក្រុមការងារ បអប បន្ទាប់មកអនុម័តនិងអនុញ្ញាតដោយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទសម្រាប់ ប្រើប្រាស់នៅតាមមូលដ្ឋាន ។

ការគ្រប់គ្រង និងការពារជម្ងឺឈាម

១. សេចក្តីផ្តើម	១
២. ការពិពណ៌នា	១
៣. ការណែនាំបច្ចេកទេស	២
៣.១ ការបង្ហាញ បឃប " TIP "	២
ក. ជម្ងឺឈាម	៤
១. តើអ្វីទៅជាជម្ងឺឈាម?	៤
២. រោគសញ្ញានៃជម្ងឺឈាម	៤
២-១. ជម្ងឺឈាមស្រដៀងគ្នានឹងជម្ងឺដទៃទៀត?	៦
២-២. តើអ្នកនឹងប្រាកដដោយរបៀបណាថាជម្ងឺឈាម?	៧
២.៣ តើបញ្ហាជម្ងឺឈាមយូរអង្វែង?	៩
៣. ឆ្ពោះទៅរកជម្ងឺឈាមនៅកម្ពុជា	រៀបរយ ព្យាបាល ព្យាបាល ជំងឺឈាម
ខ. តើអ្វីជាការត្រួតពិនិត្យជម្ងឺ?	១០
១. វិធានការត្រួតពិនិត្យជម្ងឺឈាមនៅកម្ពុជា:	១០
១-១. ការចាក់វ៉ាក់សាំង	១០
១.១.១. ការចាក់វ៉ាក់សាំងលើ	រៀបរយ ព្យាបាល ព្យាបាល
១.១.២. ការចាក់វ៉ាក់សាំងលើ	រៀបរយ
១.១.៣. ការចាក់វ៉ាក់សាំងលើ	រៀបរយ
១.១.៤. តើគ្រូគ្រូបង្កបង្កើនលទ្ធភាពចាក់វ៉ាក់សាំងឱ្យបានប្រសើរឱ្យបានត្រឹមត្រូវ?	១៣
១.១.៥. វ៉ាក់សាំងសំប៉ិច	រៀបរយ
១.១.៦. វ៉ាក់សាំងជម្ងឺឈាមដែលបានប្រើប្រាស់នៅកម្ពុជា	រៀបរយ
១.១.៧. វ៉ាក់សាំងជម្ងឺឈាមដែលបានប្រើប្រាស់បច្ចុប្បន្ននៅកម្ពុជា	រៀបរយ
១.១.៨. រដ្ឋាករស្រាវជ្រាវវ៉ាក់សាំងជម្ងឺឈាម	រៀបរយ ព្យាបាល ព្យាបាល ជំងឺឈាម
២. ការត្រួតពិនិត្យបណ្តាញសកម្មភាព	១៧